

כל שעה פרק שני פסחים

לא

עין משפט
גד מצוה

פא א מיי פ"ו מהלכות
ערכין הלכה טו:
פב ב מיי פ"א מהל'
מלוה הלכה י סמג
עשין לד:
פג ג מיי שם הלכה ט
וסמג שם טו"ע
ח"מ סי' קז טע"ף א:
פד ד מיי פ"ב שם הלכה
ו סמג עשין אג
טו"ע ח"מ סי' פו טע"ף
א:

באחריות. שלם באחריות פשיטא דיתן ליושבו אפילו לא זקפן עליו בזמלוה אכל באחריות קמ"ל דה"ל יעבבם לעצמו דה"ל כמפוס מחיים קמ"ל דלא חשיב ליה כמפוס מחיים כיון דזקפן עליו בזמלוה:^א **ופייסיה** בזווי. רבותא נקט אף על פי שנתן מעות לא מצי למימר המעות שנתתיבתי לאביכס נתמי לו:

משתעבדנא לב"ח דאבוהון מדרבי נתן.

וא"ת גבי מטלטלים נמי יונמא הכי וגרסא לר"י דדוקא גבי קרקע שייך למימר הכי דנת שיעבוד היא דכשהקרקע זו משועבדת לראובן חשבינן ליה כאילו היא צדור דהא אס מוכרה או משכנה חוזר לראובן וגובה אותה ולכן משועבדת נמי לבע"ח אכל מטלטלים אין להחשיבם כאילו הם צדור לראובן כיון שאילו מכרם או משכנם אין גובה מהן ומכאן יש להוכיח דהלכה כרבי נתן דהא רבא קאי כוומיה בשמעין:

ואתי מלוה ופריק^ב דתנן "מוסיף עוד דינר ופודה את הנכסים האלו כי פליגי דובין מלוה וקדיש מלוה אביי אמר למפרע הוא גובה כיון דמטא זמניה ולא פרעיה איגלאי מילתא למפרע דמעיקרא ברשותיה הוה קאי ושפיר אקדיש ושפיר זבין ורבא אמר מכאן ולהבא הוא גובה כיון דאילו הוה ליה זווי הוה מוסליק להו בזווי אישתכח דהשתא קא קני ומי אמר רבא הכי^ג והאמר רמי בר חמא בראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלוה ומת ראובן ואתא בעל חוב דראובן וטריף ליה משמעון ואתא שמעון ופייסיה בזווי דינא הוא דאתו בני ראובן ואמרי ליה לשמעון אנן מטלטלי שבק אבוהן גבך ומטלטלי דיתמי לבעל חוב לא משתעבדי ואמר רבא אי פיקח שמעון מגבי להו ארעא וחדר גבי לה מינייהו^ד דאמר רב נחמן יתומים שגבו קרקע בחובת אביהם בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטו להכי חוזר וגובה אותה מהן דכמאן דגבו מחיים דאבוהון דמי אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי חוזר וגובה אותה מהן הא הוי כמאן דובין יתמי נכסי דמי ואילו קני יתמי נכסי מי קא משתעבדי לבעל חוב שאני התם דאמר להו כי היכי דמשתעבדנא ליה לאבוהון משתעבדנא נמי לבעל חוב דאבוהון מדר' נתן^ה דתניא רבי נתן אומר ד'מנין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו שמוציאין מזה וגותנין ליה ת"ל ונתן לאשר אשם לו תנן נכרי שהלוה את ישראל על חמצו אחר הפסח מותר בהנאה אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטו להכי מותר בהנאה אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי מותר בהנאה מותר קאי הכא במאי עסקינן כשהרהינו אצלו לימא כתנאי ישראל שהלוה לנכרי על חמצו לאחר הפסח אינו עובר משום רבי מאיר אמרו עובר מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר למפרע הוא גובה ומר סבר מכאן ולהבא הוא גובה ותסברא אימא סיפא אבל נכרי שהלוה לישראל על חמצו לאחר הפסח דברי הכל עובר והא איפכא מיבעי ליה למאן דאמר התם אינו עובר הכא עובר דאמר התם עובר אינו עובר

ואסי מלוה ופריק. מן ההקדש בדבר מועט כדי שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון וגובה חובו כדמתן בערכין צפרק שום היתומים וגו':
הקדיש צמטעים מנה והיה חובו מנה מוסיף מלוה זה על הלוואתו דינר ופודה את הנכסים הללו מיד הקדש כדינר זה ונטולין בחובו ודינר ליהיב מפרש טעמא

התם שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון. ואף על גב דלמחר רבא (כמויות דף נט:) הקדש חמץ ושיחרור מפקיעין מדי שיעבוד דוקא קדושת הגוף קאמר רבא כגון קונמות או בהמה לקרנן או בגד שפירסו על המת כי הויא דיצמות(דף קו:) גבי אינטלל דמילתא דפירסוה יתמי אמינתא דהוה משתעבד לכמות האשה דלמחר רבא קנייא מיתמא אכל קדושת דמיס לא אמרינן: כי פליגי דאקדיש מלוה.

במך הזמן את הקרקע המשועבד לו ולא הקדיש את החוב אלא הקרקע והשתא כשהגיע הזמן ולא פרעו זה והוא צד לגבותה מן הלוה חוזר זו מן ההקדש: כיון דאילו הוה ליה זווי ציוס הזמן הוה מסלק ליה למלוה מן הקרקע בזווי אישתכח

שלא היה הקרקע קנוי לו עדיין אלא עכשיו כשהוא גובה אותה בחובו היא נקנית לו: באחריות. שמה יטלנה בעל חוב דראובן משמעון כשציל חוב שיעבדה לו לראובן שישלם לו לראובן זה מעותיו לשמעון ולא היו לו נכסים עוד על דבר אחריות זה: וזקפן עליו בזמלוה. שלא היו מעות לשמעון שפסק על שדה זו וכמד לראובן שטר עליהן ושיעבד נכסיו לו עליהן: ומא

ראובן. המוכר וצד בעל חובו וטורפה משמעון ועדיין לא נתן שמעון המעות לראובן ולא ליתומי צלותם עליה אחריות מכירה דלצוהון קביל עליה אחריות מכירה זו אפילו הכי יכולין בני ראובן לבעל שמעון ולומר אין מטלטלי שצק צבון גבך לא היית חייב עליו אלא מעות ולא היה כך ליתן לבעל חוב ולא לעבד כשציל אחריות מכירה

הוא דלמרינן בעל חוב גובה אותה בחובת אביהן משום דמחיים חל שיעבודא עליהן אכל על מעות שלא היו בעין לא חייב שיעבוד מחיים עליהן וכשהן בעין אין כאן ליה ולבעלי המעות דהיינו יתומים לא הלוה זה כלום: ואמר רבא גרסינן: אי פיקח. זה שמעון יטעון ויאמר להם אין לי מעות לפרוע לכם אלא קרקע יש לי ונתנה להם בחובותם^ו וחזר וגובה אותה מהם כשציל אחריות מכירה שקבל אביהן עליו דהשתא כי אגבי להו הא ארעא איגלאי מילתא דלאו המחזיר לו דשציק גביה אלא קרקע: בעל חוב. אחר של אביהן חזר וגובה אותה מהן אלמא אמרינן הנוטל קרקע בחובו מאותה שעה שנתן לו המעות נקנית לו: אא"כ אמרינן איגלאי מילתא למפרע שהיתה קנויה לאביהן קרקע זה שגבו בחוב אביהן משום הכי צ"ע אחר של אביהן חוזר וגובה אותה מהן דכמאן דגבי לה מחיים דלצוהון דמי: אלא אי אמרם. כל הגובה קרקע בחובו אינה קנויה לו אלא מגבייה ואיך אמאי בעל חוב אחר חוזר וגובה אותה מהן לא יאח דבר זה אלא כמי שקנו יתומים קרקע במעות שלהן מי הוה משתעבדא לבעל חוב: שאני התם דאמר להו כי היכי דמשתעבדנא לראובן משתעבדנא נמי לבעל חוב דאבוהון מדרבי נתן. לעולם מכאן ולהבא הוא גובה ומאי דלמחר רב נחמן בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן משום דלמחר

לכן בעל חוב ליתומים מכה מי צלתם וגביהם קרקע זו מכה שיעבוד של אביהן וכי היכי דמשתעבדא לראובן קרקע זו של ליה שלהו מאביהם משתעבדנא נמי לדידי שהייתי מלוה של אביהן והמחזיר לו כלום משתעבד לי מדרבי נתן הלכך קדס שיעבדו עליה אכל ליה שהיתה ברשותו. ושמעון נמי אמר להו לזני ראובן כי היכי דהו נכסיי משועבדין לאביכס כשציל חובו היו משועבדין גם לעצמי מכה אביהן שהיה ליה אכלי מחמת אחריות המכירה מדר' נתן דמה לי אני מה לי אחר הלכך אע"פ שלא היתה קנויה לאביכס מחיים חל שיעבדו עליה אכל עצמי: לאשר אשם לו. לאשר הלוה לו לא נאמר אלא לאשר אשם לו לאשר הקרן שלו. צבצבא קמא^ז אמרינן אשם זה קרן: סגן נכרי שהלוה כו'. קס"ד השתא בשלל מסרו לו אלא שיעבדו לו כשאר לווים שאם לא אמן לך עד יום פלוני צד לצימי וגובה מחמתן זה: כשהרהינו אלנו. צבימו של נכרי נתנו. קס"ד השתא דטעמא משום דהוה ליה תורת משכון ובעל חוב קונה משכון: ישראל שהלוה את הנכרי על חמלו. קודם הפסח לאחר הפסח אינו עובר אס נהנה ממנו: מאי לאו. בשלל הרהינו ובהא קמיפלגי דת"ק סבר מכאן ולהבא הוא גובה כו': אימא סיפא דברי הכל עובר. ואי טעמא משום להבא ולמפרע הוא איפכא הוה לן לאפוכי פלוגתייהו בהא ולא לאשאי דעמתייהו דלמאן דלמחר לעיל צרישא עובר אלמא למפרע הוא גובה הכא הוה ליה למימר אינו עובר משום דבשעת הלוואה קם ליה צרשות נכרי ולמאן דלמחר דאמר רב:

א) ערכין כג: ג) כמות 35
א) ב"ק מג. כמותו 35
ק. כ"ב קה"ג. ז) קדושין
טו. כמותו יט. ופג. גיטין
לו. ב"ק מ: ט) כמ"א:
כמותן, ו) קד"ף יא.

תורה אור השלם

1. והתודו את חטאתם
אשר עשו והשיב את
אשמו בראשו והחישו
יטף עליו ונתן לאשר
אָשָׁם לו: במדבר ה ז

מוסף רש"י

מוסיף עוד דינר. בעל חוב יוסף עוד להלווה דינר ליה (ש"כ"ו כג.) וזקפן עליו במלוה. שלא נתן לו שמעון דמי שהיה אלא כמד לו שטר חוב עליהם (כחובות כב.) ופייסיה בזווי. צמטות דמי שהיה שיהיה חייב ליתמי פיקח את המעות כשציל ראובן שבאחריות מכה לו (ש"ס.) מטלטלי שביק אבוהן גבך. והיה בעל חוב של אביהן מסלק ממנו שאין לנו קרקע. והמעות לא היה לך ליתן. דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לבעל חוב ומהו גס אשה אין לך לחזור עליו על האחריות, לפי שאין לנו קרקע מאביהן (ש"ס.) מגבי להו ארעא. כשהטעם היחודי יפרע לכן קרקע צדתי המעות והדר גבי מיניה כשציל אחריות אביהם ולא מצי למימר לא ירשע קרקע זה מאביהם אלא לקטויה קרקע דלמחר ליה ע"י שיעוד חוב אביכס בהא לנס יהי אלא לנס מירושם קרקע שלקח אביכס בחייו (ש"ס.) בעל חוב. של אביהם חוזר וגובה אותה מהם. כאילו נפלה להם ממש מירושם (ש"ס.) ח"ל ונתן לאשר אשם לו. ולא כמד לאשר הלוה, אלא לאשר האשם שלו ואשם הוא קרן. דלמרינן כהנחול (ב"ק ק.) למי שהקנין שלו (כחובות יט.) לאשר הקנין שלו ולא כמי לאשר טעה בו (ש"ס כב.) כשהרהינו אצלו. שמשכו צדו משכון (כחובות יט.) שנתן משכון צד נכרי, דלא מחוסר גובינה ולא שיעוד אלא קימה ממש (ב"ק כג.)

מוסף תוספות

א. שהיה לא הגיע זמן של פריעה, כדמובא בכחובות [פג.] דבעינן הוכחה ששיכבם לשם תפיסה מחיים וכו'. ונא"ל לא זקפן עליו במלוה הוה שבעון מצי למימר שהיה תופס מכוון מחיים וכו', דמגרימ' ליפרע מיד בלא איתור. תוס' ר"פ.